

[Avaleht](#) > ... > [Kohtumenetlused](#) > [Tsiiviilasjad](#) > [Dokumentide Kättetoimetamine: Õigusdokumentide Ametlik Edastamine](#) > Portugal

Dokumentide kättetoimetamine: õigusdokumentide ametlik edastamine

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Mida tähendab õigustermin „dokumentide kättetoimetamine“ praktikas? Miks on dokumentide kättetoimetamise kohta kehtestatud eraldi normid?

Kättetoimetamine (*citação*) on toiming, millega isikule (kostja, vastustaja, võlgnik) teatatakse, et tema vastu on esitatud hagi. Seda kasutatakse asjaomase isiku esmakordseks kohtusse kutsumiseks, et ta saaks ennast kaitsta. Kättetoimetamist kasutatakse ka selleks, et kutsuda esmakordselt kohtusse isik, kellel on asja vastu huvi (kuid kes esialgu menetluses ei astunud), et ta saaks hageja või kostja toetuseks menetluses astuda ([tsiviilkohtumenetluse seadustiku \(Código de Processo Civil\)](#) artikli 219 lõige 1).

Teavitamist (*notificação*) kasutatakse isiku kohtusse kutsumiseks või talle asjaolust teatamiseks ([tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 219 lõige 2).

Kättetoimetamise ja teavitamise erinormid on sätestatud tsiviilkohtumenetluse seadustiku II osa I jaotise II peatüki II jaos. Nende normide eesmärk on tagada, et teade jõuaks tegelikult adressaadini, ja kui tegemist on menetlusosalisega, siis tagada talle kaitseõigus.

2 Millised dokumendid tuleb ametlikult kätte toimetada?

Kätte toimetatakse [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artiklis 227 osutatud teave.

Teatavaks tehakse [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artiklis 220 osutatud teave.

3 Kes vastutab dokumentide kättetoimetamise eest?

Üldjuhul võib käimasolevas menetluses dokumente kätte toimetada ja teatavaks teha kas kohtutäitur, täitevametnik või menetlusosalise esindaja olenevalt 5. küsimusele antud vastuses osutatud teavitamise/kättetoimetamise vormidest.

4 Aadressipäringud

4.1 Kas liikmesriigi ametiasutus, kelle poole on pöördutud, püüab omal algatusel välja selgitada kättetoimetatavate dokumentide adressaadi asukohta, kui märgitud aadress on vale? Vt ka dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 7 lõike 2 punkti c kohane teade

Jah. Portugali õiguse kohaselt on kohtutäitur kohustatud omal algatusel tegema kõik vajaliku selleks, et teade isikule kätte toimetada ([tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 226 lõige 1).

Kui kohtutäituril ei õnnestu teadet kätte toimetada, tutvub ta teistes valitsusasutustes elektrooniliselt

kättesaadava teabega, et saada teada, kas adressaadi elukoht on muutunud, ning selgitada välja kehtiv aadress ([tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 236 lõige 1).

Artikli 7 lõike 2 punkti c kohaldamisel sõltub tegutsemisviis vastuvõtvast asutusest:

üldkohtu pädevusega kohtumaja (*juízo de competência genérica*) või kohalik tsiviilkohtumaja (*juízo local cível*), kui see on olemas: dokumentide kättetoimetamiseks juhul, kui kättetoimetamistaotluses märgitud aadress ei ole õige, kohaldab vastuvõttev asutus samalaadsete siseriiklike vaidluste puhul kohaldatavat siseriiklikku õigust, st Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklite 226 ja 236 asjakohaseid sätteid;

kohtutäiturid (õigusnõustajate ja kohtutäiturite ühendus (*Ordem dos Solicitadores e dos Agentes de Execução – OSAE*)): kättetoimetatavate dokumentide adressaadiks oleva isiku uue aadressi leidmiseks tehakse päringuid alalise elukoha registrites või muudes andmebaasides, kui sellised registrid või andmebaasid on olemas.

4.2 Kas välisriigi kohtuasutustel ja/või kohtumenetluse pooltel on võimalik kasutada liikmesriigi registreid või teenuseid, mis võimaldaksid välja selgitada isiku kehtiva aadressi? Kui jah, siis millised registrid või teenused on olemas ja milliseid menetlusi tuleks järgida? Kas ja kui palju tuleb selle eest tasuda?

Ei. See võimalus on ainult riiklikel ametiasutustel ja üksustel.

4.3 Millist abi annavad liikmesriigi ametiasutused teiste liikmesriikide aadressipäringutele vastamisel dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 7 lõike 1 kohaselt? Vt ka dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 7 lõike 1 kohane teade

Artikli 7 lõike 1 punkti a kohaldamisel on määratud asutus, kellele edastavad asutused võivad esitada taotlusi kättetoimetatavate dokumentide adressaadiks oleva isiku aadressi väljaselgitamiseks, järgmine:

Õigusemõistmise peadirektoraat (*Direção-Geral da Administração da Justiça*)

Av. D. João II, No 1.08.01 D/E, Pisos 0, 9-14

PT - 1990-097 LISBON

Tel: (+351) 217 906 500 - (+351) 217 906 200/1

Faks: (+351) 211 545 116 - (+351) 211 545 100

E-posti aadress: correio@dgaj.mj.pt

Veebisait: <https://dgaj.justica.gov.pt/>

5 Kuidas dokumendid tavaliselt kätte toimetatakse? Kas on võimalik kasutada ka alternatiivseid viise (lisaks 7. punktis osutatud asenduskättetoimetamisele)?

Dokumendi isikule kättetoimetamise praktiline kord on sätestatud [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artiklis 225.

Avaldamise teel dokumendi isikule kättetoimetamise praktiline kord on sätestatud [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artiklis 240.

Teavitamine toimub praktikas järgmiselt.

- Esindaja määranud menetlusosaliste teavitamise kord on sätestatud [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artiklis 247.
- Teavitamise kord nende menetlusosaliste puhul, kes ei ole määranud esindajat, on sätestatud [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artiklis 249.
- Kolmandate isikute teavitamise kord on sätestatud [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artiklis 251.

- Prokuratuuri teavitamise kord on sätestatud [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artiklis 252.
- Kohtuotsuste teatavakstegemise kord on sätestatud [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artiklis 253.
- Kohtutoiminguna edastatavate teadete kättetoimetamise kord on sätestatud [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artiklis 254.
- Esindajate vaheliste teadete kättetoimetamise kord on sätestatud [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artiklis 255.
- Muude teadete kättetoimetamise kord on sätestatud [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artiklis 256.

Peale dokumentide kättetoimetamise kindlaksmääratud ajal, millele on osutatud *allpool* punktis 7, ei ole Portugali siseriiklikus õiguses ette nähtud ühegi muu alternatiivse meetodi kasutamist.

6 Kas tsiviilmenetluses lubatakse dokumentide elektroonilist kättetoimetamist (kohtu- või kohtuväliste dokumentide kättetoimetamine elektrooniliste sidevahendite, nagu e-post, internetipõhine turvaline rakendus, faks, tekstisõnum jne teel)? Kui jah, siis millist liiki menetluste puhul on see lubatud? Kas sellise dokumentide kättetoimetamise viisi kasutamise võimaluse/lubatavuse suhtes kehtivad sõltuvalt adressaadist (õigusvaldkonna esindaja, juriidiline isik, äriühing või muu ettevõtlussektori liige jne) piirangud?

Jah. Näiteks tuleks elektroonilist andmeedastust kohtute arvutisüsteemi vahendusel eelistatavalt kasutada järgmisteks toiminguteks:

- teated prokuratuurile ([tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 252 lõige 2);
- teated esindajatele ([tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 248 lõige 1);
- teated õigusnõustajatele ja kohtutäituritele ([kohtumenetluste elektroonilist läbiviimist](#) käsitleva ministri rakendusmääruse (*Portaria*) artikli 31 lõige 1.

Kui esitatava menetlusdokumendi maht ei võimalda elektroonilist edastamist ([kohtumenetluste elektroonilist läbiviimist](#) käsitleva ministri rakendusmääruse artikli 10 lõige 1), saadetavad dokumendid on olemas ainult füüsilisel kandjal ([tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 144 lõige 11), esindaja määramine ei ole asjas nõutav ja menetlusosaline ei ole esindajat määranud ([tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 144 lõige 7) või põhjendatud takistuse puhul ([tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 144 lõige 8):

- võib menetlusdokumendid edastada kohtukantsleile posti või faksi teel ([tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 144 lõiked 7 ja 8);
- võib menetlusdokumendid edastada kättesaamiskinnitusega posti või faksi teel.

Esitatud eeskirjad kehtivad tsiviil- ja kaubandusmenetluste korral, mida arutatakse esimese astme kohtus. Teatavatel juhtudel kehtivad need ka notari (nt pärandiasjad) või perekonnaseisuametniku (nt kokkuleppemenetlus perekondlikus asjas) juures toimivas menetluses.

6.1 Milliseid elektroonilise kättetoimetamise viise dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 19 lõike 1 tähenduses liikmesriigis kasutatakse, kui dokumendid toimetatakse otse kätte isikule, kelle aadress teises liikmesriigis on teada?

Portugal ei näe veel ette dokumentide elektroonilist kättetoimetamist/teatavakstegemist teadaoleval aadressil teises liikmesriigis.

6.2 Kas see liikmesriik on kooskõlas dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 19 lõikega 2 täpsustanud lisatingimused, mille kohaselt ta aktsepteerib elektroonilist kättetoimetamist, millele on osutatud nimetatud määruse artikli 19 lõike 1 punktis b? Vt ka dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 19 lõike 2 kohane teade

Portugali siseriiklikus õiguses ei ole ette nähtud dokumentide elektroonilist kättetoimetamist/teatavakstegemist

e-posti teel, välja arvatud 6. küsimusele antud vastuses nimetatud takistuse korral.

7 Asenduskättetoimetamine

7.1 Kas liikmesriigi õigusega on lubatud kasutada muid kättetoimetamise viise (nt teate saatmine kodusel aadressil, avalik teavitamine kohtutäituri, postiteenuse või avaliku teadaande kaudu) olukorras, kus dokumentide kättetoimetamine aadressaadile on osutunud võimatuks?

Jah. Lisaks on Portugali õigusega ette nähtud dokumentide kättetoimetamine kindlaks määratud ajal vastavalt [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artiklile 232.

7.2 Kui kasutatakse muid viise, siis kuidas loetakse dokumendid kättetoimetatuks?

Posti teel kättetoimetamine loetakse toimunuks kättesaamise kinnituse allkirjastamise päeval ([tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 230).

Isiklik kättetoimetamine täitevametniku, kohtutäituri või esindaja poolt loetakse toimunuks kättetoimetamisakti koostamise päeval ([tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 231 lõige 3).

Kättetoimetamisteatega kättetoimetamine loetakse toimunuks teates märgitud päeval ([tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 232 lõige 4).

7.3 Kui kättetoimetamise muu viis seisneb dokumentide teatavas kohta (nt postkontorisse) hoiule andmises, siis kuidas sellest aadressaadile teatatakse?

Kui kättetoimetamiseks või teavitamiseks kasutatakse tähtkirja (kättesaamise kinnitusega või ilma) ja postitöötaja ei leia osutatud aadressilt ühtegi isikut, jäetakse postkasti väljastusteade. Väljastusteates teatatakse aadressaadile, et kiri on jäetud postkontorisse, ning märgitakse selle aadress, lahtiolekuajad ja järeletulemise tähtaeg ([tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 228).

7.4 Millised tagajärjed on sellel, kui aadressaat keeldub dokumente vastu võtmast? Kas dokumendid loetakse kättetoimetatuks, kui keeldumine ei olnud õiguspärane?

Kui posti teel kättetoimetamise korral on tõendatud, et saaja keeldus kirja vastu võtmast või väljastusteatele alla kirjutamast, loetakse kättetoimetamine toimunuks järgmisel viisil ja asjaoludel:

- postitöötaja koostatud teatega, milles kinnitatakse füüsilise isiku, juriidilise isiku esindaja või juriidilise isiku töötaja keeldumist kättesaamise kinnituse allkirjastamisest või kirja vastuvõtmisest ([tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 228 lõige 6 ja artikli 246 lõige 3);
- kui menetlusosalistel on lubatud kokku leppida kohtudokumentide kättetoimetamise aadressis, järgitakse [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 229 lõigetes 3 ja 4 sätestatud korda.

Kui dokumendi toimetab isiklikult kätte täiteametnik või kohtutäitur ning on tõendatud, et aadressaat keeldus kättetoimetamistöendile alla kirjutamast või dokumendi koopiat vastu võtmast, loetakse kättetoimetamine toimunuks ning

- täiteametnik või kohtutäitur teatab aadressaadile, et ta saab dokumendi koopia kätte kohtukantseleist, ning kannab vastava teabe ja märke aadressaadi keeldumise kohta kättetoimetamistöendile ([tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 231 lõige 4);
- lisaks saadab kantselei aadressaadile tähtkirjaga teate, milles teatab veel kord, et aadressaat saab hagiavalduse ja sellele lisatud dokumentide koopiad kätte kantseleist ([tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 231 lõige 5).

Kättetoimetamist ei loeta toimunuks üksnes juhul, kui keeldumine on õiguspärane. Keeldumine on õiguspärane juhul, kui saajat ei ole võimalik leida, kuna ta ei ela või ei tegutse märgitud aadressil, või kui kolmas isik teatab, et tal ei ole võimalik kirja üle anda.

8 Välisriigist pärit dokumentide kättetoimetamine postiteenust kasutades (dokumentide kättetoimetamise määruse artikkel 18)

8.1 Kui postiteenistus toimetab liikmesriigis adressaadile kätte välisriigist pärit dokumendi olukorras, kus on tarvis kättesaamistestatist (dokumentide kättetoimetamise määruse artikkel 18), siis kas postiteenistus toimetab dokumendi kätte ainult otse adressaadile või tohib ta kooskõlas siseriiklike postiteenust käsitlevate normidega toimetada dokumendi kätte ka muule samal aadressil elavale isikule?

Kui posti teel edastatav vastuvõtuteatisega kohtuteade või muu teavitav dokument on saadetud välisriigist, võib Portugali postiteenistus anda kirja ja dokumendid üle saajale või samal aadressil asuvale kolmandale isikule, kes väidab, et tal on võimalik kiri saajale üle anda.

8.2 Kuidas saab liikmesriigi postiteenust käsitlevate normide kohaselt toimetada kätte välisriigist pärit dokumente dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 18 kohaselt olukorras, kus kättetoimetamise aadressil ei ole kätte saadud adressaati ega ühtegi muud dokumente vastu võtma pädevat isikut (kui see on siseriiklike postiteenust käsitlevate normide kohaselt lubatud)?

Vt vastus küsimusele 7.3.

8.3 Kas postkontor võimaldab dokumentidele teatava aja jooksul järele tulla, enne kui dokumendid kättetoimetamise võimatuse tõttu tagasi saadetakse? Kui jah, siis kuidas teatatakse adressaadile, et ta peaks postkontorisse dokumentidele järele tulema?

Adressaadil on dokumentidele postkontorisse järele minemiseks aega kaheksa päeva. Adressaati teavitatakse sellest tähtajast ja võimalusest dokumendid postkontorist kätte saada väljastusteatega, mille postitöötaja jätab postkasti juhul, kui ta ei leia kedagi kodust.

([Tsiiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 228)

9 Kas dokumentide kättetoimetamise kohta jääb kirjalik tõend?

Jah, kättetoimetamise korral tõendab kättetoimetamise toimumist kirjalikult vastuvõtuteatis, kättetoimetamistõend või kättetoimetamisteade.

Teavitamise korral tõendab teavitamise toimumist kirjalikult kättesaamise registreerimine, kirja või faili registreerimine või menetluse käigus koostatud akt.

Kui kättetoimetamine või teavitamine toimub elektroonilise andmeedastuse teel, kasutatakse saatmise kuupäeva ja kellaaja tõendamiseks kohtute arvutisüsteemi ([kohtumenetluste elektroonilist läbiviimist](#) käsitleva ministri rakendusmääruse artikli 13 punkt a).

10 Mis saab siis, kui adressaat ei saa mingil põhjusel dokumente kätte või kui kättetoimetamisel rikutakse seadust (nt kui dokumendid toimetatakse kätte kolmandale isikule)? Kas kättetoimetamine võib sellest hoolimata kehtida (nt kas seadusrikkumist saab heastada) või tuleb dokumendid uuesti kätte toimetada?

Kättetoimetamise nurjumine on oluline puudus, mis muudab kehtetuks kogu hagiavalduse esitamisele järgneva menetluse ([tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 187).

Kättetoimetamine loetakse nurjunuks [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 188 lõikes 1 sätestatud juhtudel.

Kõnealune puudus loetakse heastatuks üksnes juhul, kui kostja või prokuratuur (kui ta on menetlusosaline) jätkab menetluses osalemist, esitamata kohe vastuväidet kättetoimetamise nurjumise kohta ([tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 189).

Kättetoimetamine loetakse kehtetuks ka siis, kui seadusega ettenähtud vorminõudeid ei ole täidetud ([tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 191).

Toimingute kehtetuks tunnistamise üldeeskirjad on sätestatud [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artiklis 195.

11 Kui adressaat keeldub dokumentide vastuvõtmisest kasutatud keele tõttu (dokumentide kättetoimetamise määruse artikkel 12) ning kohus või asutus, kus toimub kohtumenetlus, otsustab pärast kontrollimist, et keeldumine ei olnud põhjendatud, siis kas on võimalik see otsus vaidlustada?

Jah, adressaat võib kohtu otsuse vaidlustada, esitades kaebuse pädevale apellatsioonikohtule (*Tribunal da Relação*).

12 Kas dokumentide kättetoimetamise eest peab maksma? Kui jah, siis kui palju? Kas dokumentide kättetoimetamine siseriikliku õiguse alusel erineb olukorrast, kus dokumentide kättetoimetamise taotluse esitas teine liikmesriik? Vt ka dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 15 kohane teade, mis puudutab dokumentide kättetoimetamist teisest liikmesriigist

Jah, teatavatel juhtudel. Kättetoimetamise ja teavitamise kulu arvutamiseks kasutatakse arvestusühikuid.

2024. aastal võrdus üks arvestusühik 102 euroga.

Seega:

- täitevametniku vahendusel toimuva kättetoimetamise ja teavitamise kulu on 0,5 arvestusühikut, kui see õnnestub, ja 0,25 arvestusühikut, kui see ei õnnestu ([ministri 29. augusti 2013. aasta rakendusmäärusele nr 282/2013](#) lisatud tabel VII ja sama õigusakti artikli 50 lõige 1);
- kohtutäituri poolt isiklikult kättetoimetamise ja teavitamise või avaldamise kaudu toimuva kättetoimetamise ja teavitamise kulu on 0,5 arvestusühikut, kui see õnnestub, ja null juhul, kui see ei õnnestu ([menetluskulude määruse \(Regulamento das Custas Processuais\)](#) artikli 9 lõige 1).

Ei ole vahet, kas kättetoimetatav dokument on pärit teisest liikmesriigist.

Asjakohased õigusaktid:

[Tsiiviilkohtumenetluse seadustik](#)

[Kohtumenetluste elektrooniline läbiviimine](#)

[Menetluskulude määrus](#)

[Ministri 29. augusti 2013. aasta rakendusmäärus nr 282/2013](#)

[Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2020. aasta määrus \(EL\) 2020/1784](#)

NB!

Sellel teabelehel esitatud teave on üldine ega ole ammendav. See ei ole kontaktpunkti, tsiiviil- ja kaubandusasju

käsitleva Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku, kohtute ega ühegi muu isiku jaoks siduv. See ei asenda vajadust tutvuda kehtivate õigusnormidega.

■ Viimati uuendatud: 23/01/2025

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.